

A yw plant a phobl ifanc anabl yn cael mynediad cyfartal at addysg a gofal plant – grŵp trafod

15 Medi

1. Y cefndir

1. Roedd y sesiwn hon yn dilyn trafodaeth gyda rhieni fel rhan o ymweliad y Pwyllgor ag Ysgol Bryn Derw ym mis Gorffennaf 2023. Gwahoddwyd aelodau'r Pwyllgor i drafod materion yn ymwneud â gofal plant yn fwy manwl gyda rhieni, gan gynnwys y rhai â phrofiad o sefydlu darpariaeth gofal plant.

2. Nodwn y gallai mwy o rieni fod wedi dymuno bod yn bresennol ond eu bod yn methu oherwydd cyfrifoldebau gofal plant. Rydym hefyd yn cydnabod y bydd eraill a allai ddymuno cyfrannu at waith ein Pwyllgor mewn ffyrdd eraill ond yn methu gwneud hynny oherwydd diffyg amser, neu oherwydd

3. Daeth chwech o bobl i'r sesiwn. Roedd Jayne Bryant, Cadeirydd y Pwyllgor, yn bresennol gyda Naomi Stocks, Clerc y Pwyllgor (cofnodwr). Mae'r Pwyllgor yn ddiolchgar iawn i bawb a ddaeth i rannu eu profiadau. Siaradodd pawb â gwir angerdd am eu plant a'u profiadau.

2. Oak Hill ASD Childcare

4. Oak Hill ASD Childcare yw'r unig ddarpariaeth gofal plant penodol i ASD yn ystod gwyliau ysgol yng Nghasnewydd. Fe'i sefydlwyd ar ôl i'r ysgol ofyn i'r llywodraethwyr a oeddent am

sefydlu darpariaeth gofal plant. Darpariaeth gofleidiol oedd hon i ddechrau, ond dywedodd rhieni bod gofal yn ystod gwyliau yn fater pwysicach. Roedd hyn oherwydd nad oes cludiant i'r ysgol ar gael ar gyfer darpariaeth gofleidiol, ac mae cadw at drefn yn fwy heriol yn ystod y gwyliau.

5. Sefydlwyd Oak Hill ASD Childcare yn 2020, gyda'r cynllun peilot yn rhedeg ym mis Hydref 2020. Aeth hyn yn dda iawn, ac roedd ei angen yn arbennig yn sgil cyfyngiadau'r pandemig, a olygodd y bu plant gartref gryn dipyn. Dilynwyd hyn gyda mwy o ddarpariaeth yn ystod hanner tymor mis Chwefror 2021. Yna cafodd ei redeg yn haf 2021. Fodd bynnag, roedd ariannu a rhedeg y gwasanaeth yn 'frwydr barhaus'. Roedd yn amlwg nad oedd ei redeg yn wirfoddol yn unig yn gynaliadwy, felly penderfynwyd canolbwyntio ar ddarpariaeth yn ystod gwyliau'r haf gan mai dyma oedd ei angen fwyaf. Yna cafodd ei redeg ar gyfer gwyliau haf 2022, ond gan nad oedd modd recriwtio rheolwr, camodd un o'r ymddiriedolwyr (a oedd â'r sgiliau a'r profiad iawn) i'r adwy.

6. Yn dilyn darpariaeth haf 2022, cytunwyd bod angen rheolwr blwyddyn gyfan oherwydd ei bod yn rhy anodd recriwtio rhywun ar gyfer gwyliau'r haf yn unig. Gallai'r rheolwr wedyn fod yn cynnal asesiadau drwy gydol y flwyddyn hefyd, a byddai'n deall pa gymorth sydd angen i'r ddarpariaeth ei gynig. (Roedd person gwahanol wedi cynnal asesiadau yn y gorffennol.) Mae'n bwysig bod rheolwr y cynllun yn asesu'r plentyn yn yr ysgol ac yn y cartref i sicrhau y gall y ddarpariaeth fodloni ei anghenion. Mae'n bwysig nad yw rhagdybiaethau'n cael eu gwneud am anghenion unigol plentyn.

7. Hyd yn oed gyda swydd llawn amser, bu'n anodd recriwtio oherwydd gofynion AGC ar gyfer deiliad swydd o'r fath. Rhaid bod gan ddeiliad y swydd gymwysterau gweithiwr chwarae, profiad o reoli lleoliad gofal plant a dealltwriaeth o ADY.

8. Tynnwyd sylw at yr heriau o ran recriwtio staff, yn rhannol oherwydd ei fod yn waith dros dro, felly dim ond rhai mathau o bobl sy'n ymgeisio. Mae hyn, ynghyd â'r gofynion i fod â chymhwyster gwaith chwarae, yn gwneud pethau'n heriol. Hefyd oherwydd natur dros dro y gwaith, ni allant ddarparu prentisiaethau na chael mynediad at gyrsiau am ddim i ennill cymwysterau i ddarparu staff. Myfyrwyr yw'r staff yn aml, sy'n aml â phrofiadau personol neu gysylltiad ag awtistiaeth. Fodd bynnag, gall rhai staff synnu at lefel yr anghenion cymorth, er enghraifft gorfod newid cewyn person ifanc yn ei arddegau.

9. Mae AGC wedi rhoi esemptiad fel nad oes rhaid i bob aelod o staff fod â chymhwyster gweithiwr chwarae. Heb yr esemptiad ysgrifenedig hwn, byddai wedi gallu agor yn haf 2022. Fodd bynnag, rhaid bod gan y rheolwr a'r dirprwy reolwr y cymhwyster hwn.

10. Maent wedi'u trwyddedu ar gyfer hyd at 16 o blant a phobl ifanc. Daw'r rhan fwyaf o'r plant o Ysgol Bryn Derw, ac mae ganddynt anghenion cymhleth. Yn y flwyddyn gyntaf, roedd rhwng 6 ac 8 o blant a phobl ifanc ym mhob sesiwn ar gyfartaledd. Nid oedd yn llawn oherwydd nad oedd modd recriwtio digon o weithwyr cymorth, ac oherwydd y pandemig. Yn 2021, roedd 10 o blant a phobl ifanc yn bresennol. Llwyddodd i recriwtio myfyrwyr o Brifysgol Caerdydd, ond wedyn nid oedd digon o le ffisegol ar gyfer mwy o blant a phobl ifanc. Ers hynny mae'r ysgol wedi darparu mwy o le.

11. Tra bod y rhan fwyaf o leoliadau gofal plant yn rhedeg hyd at 11 oed, mae Oak Hill yn darparu lleoedd i blant a phobl ifanc rhwng 3 a 19 oed. Mae'r ystod ehangach hon o oeddrannau yn arwain at heriau ychwanegol. Yn ogystal â bod yn gorfforol wahanol i'r plant iau, mae gan bobl ifanc yn eu harddegau ddiddordebau gwahanol. Er enghraifft, efallai y bydd plant hŷn eisiau chwarae gyda Lego, ond gallai hyn fod yn berygl tagu i blant iau. Fodd bynnag, bydd cael mwy o le yn galluogi Oak Hill i gynyddu capasiti

12. Mae'r ddarpariaeth wedi bod yn llwyddiannus iawn ac mae ganddi restr aros. Ar wahân i'r materion recriwtio, mae heriau ariannu hefyd. Mae'n costio rhwng £40,000 a £50,000 ar gyfer darpariaeth gwyliau'r haf. Daw'r holl gyllid o grantiau. Er enghraifft, mae wedi cael arian gan y Grant Plant a Chymunedau, ond cronfa fach yw hon i gwmpasu Casnewydd gyfan, ac mae llawer o'r arian yn cael ei ddefnyddio gan blant mewn lleoliadau prif ffrwd. Maent hefyd wedi cael arian y Loteri Genedlaethol ar gyfer swydd rheolwr llawn amser.

13. Er bod rhieni'n talu fel y byddent mewn lleoliad prif ffrwd, nid yw'r ffioedd yn talu costau cymorth 1:2:1, 2:2:1 na hyd yn oed 3:2:1. Darparu gofal diogel o ansawdd uchel yw'r ethos bob amser. Mae gwasanaethau cymdeithasol wedi caniatáu i rai rhieni ddefnyddio'u taliadau uniongyrchol i dalu'r costau, ond nid yw hyn yn cael ei hysbysebu'n eang. Mae taliadau uniongyrchol yn achosi straen yn eu hunain ac anodd i rieni/gofalwyr eu gweinyddu a'u defnyddio.

3. Profiadau teuluoedd

Gofal plant

14. Clywsom am yr heriau dros haf 2023 oherwydd nad oedd Oak Hill ar gael. Dywedodd un rhiant y cynigiwyd pedair sesiwn tair awr dros yr haf cyfan. Dim ond ar 17 Gorffennaf y cynigiwyd dyddiadau ar gyfer y gofal plant hwn. Wrth gwestiynu'r dyddiadau a gynigiwyd dywedwyd wrthynt 'hen dro, nid gofal seibiant yw hwn, chwarae yw hyn, nid gofal plant'. Roeddent yn cymharu hyn â'r dewisiadau a'r argaeledd ar gyfer plentyn nad yw'n anabl.

Roeddent yn dweud bod plant a phobl ifanc anabl yn cael 'dim dewis'. Roedd pobl yn dweud na allant ddewis ble i fynd i gael gofal plant a'u bod ond yn gallu cymryd y ddarpariaeth gyfyngedig sydd ar gael.

- 15.** Dywedodd un rhiant fod y gwyliau ysgol yn rhy hir i blant mewn lleoliadau arbenigol, gan am edrych ar hyd y gwyliau ar gyfer y garfan hon o blant a phobl ifanc. Roeddent yn dweud bod eu hanghenion yn wahanol iawn i'r rhai mewn lleoliadau prif ffrwd, ac felly y dylid cael gwyliau gwahanol.
- 16.** Galwodd rhieni am ddarpariaeth fwy hyblyg yn ystod y gwyliau, gan gynnwys mynd y tu hwnt i 12 oed. Disgrifiodd un rhiant eu plentyn a allai fynd i ddarpariaeth prif ffrwd, ond 'na fydd yn cael y cyfle'.
- 17.** Mae gofal plant hefyd yn bwysig er mwyn sicrhau bod gan rieni a gofalwyr amser i'w dreulio gyda'u plant eraill a'u teuluoedd.
- 18.** Galwodd pobl am gysylltiad agosach rhwng addysg a gofal plant, tra'n dweud nad yw creu'r cysylltiadau agosach hyn yn golygu bod angen i ofal plant ddod yn addysg. Clywsom fod ysgolion am gadw llinell glir rhwng ysgol a gofal plant. Amlygwyd bod darpariaeth gofal plant yn cael ei rheoleiddio'n fwy llym na darpariaeth ysgol, gan nodi bod modd cyflogi cynorthwydd addysgu mewn lleoliad ysgol heb unrhyw gymwysterau, ac eto mae'n rhaid cael cymwysterau penodol ar gyfer swydd debyg ym maes gofal plant. Clywsom am yr angen am ddull mwy cyfunol rhwng addysg a gofal plant.
- 19.** Awgrymwyd y gallai adeiladau ysgol gwag fod yn gyfle i gynnig darpariaeth mewn mannau a fyddai'n gyfarwydd i blant a phobl ifanc. Hyd yn oed pe na baent ar gael ar gyfer gofal plant, byddai'n ddefnyddiol pe bai'r lleoedd hyn yn hygyrch i deuluoedd dros yr haf.
- 20.** Fodd bynnag, dywedodd un o ymddiriedolwyr Oak Hill fod yn rhaid talu rhent i'r ysgol o hyd. Ceir costau sylweddol o hyd, sef pam y mae'n rhedeg fel elusen, gan na fyddai'n hyfyw yn ariannol fel busnes. Byddai'n hoffi cynnig darpariaeth dros y gwyliau haf cyfan, ond nid yw hyn yn ymarferol.
- 21.** Mynegodd pobl bryderon nad yw hyfforddiant a chymwysterau, fel y cymhwyster gwaith chwarae, yn cwmpasu sut mae plant ag ADY yn chwarae, sydd yn aml yn dra gwahanol i'w cyfoedion heb ADY. Roeddent yn awgrymu bod angen cwrs chwarae anghenion cymhleth, a fyddai'n cwmpasu gwahanol ffyrdd o chwarae, sbardunau, a dad-ddwysáu. Roeddent hefyd yn tynnu sylw at y gwahaniaethau rhwng rôl cynorthwydd addysgu mewn lleoliad prif ffrwd o gymharu ag un mewn lleoliad arbenigol, gan ddweud bod hyn yn 'fyd gwahanol'. Roeddent yn galw am hyfforddiant sy'n addas i'r lleoliad.
-

22. Dywedodd un o rieni/ymddiriedolwyr Oak Hill na ddylai fod yn gyfrifoldeb ar elusen a gwirfoddolwyr i redeg darpariaeth o'r fath. Dywedodd fod y ddarpariaeth yn wych, ond eu bod yn methu mynd â phethau i'r lefel nesaf. Dywedodd mai peth arbennig o ddigalon yw bod y plant na allant eu cymryd yn Oak Hill yw'r plant sydd eisoes wedi cael eu troi i ffwrdd o leoliadau prif ffrwd. Gofynnodd nhw i ble maen nhw'n mynd, os na all hyd yn oed lleoliadau arbenigol eu cymryd.

23. Roedd yn sôn am sut nad yw'r plant hyn yn cael eu gweld, ond yn aml fel rhiant yn 'gwthio'i hun i fynd allan' i wneud yn siŵr bod eu plant yn cael eu gweld. Soniodd rhieni eraill am sut y bydd yn rhaid iddynt feddwl yn ofalus am ble y gallant fynd i fannau cyhoeddus fel parciau gyda'u plant, gan orfod mynd yn gynnar iawn yn y bore yn aml. Roedd yn disgrifio'u bod yn 'rhan gudd o gymdeithas'.

24. Roedd awgrymiadau eraill a allai helpu i wella argaeledd gofal plant yn cynnwys galluogi cynorthwywyr addysgu i gael eu cyflogi yn yr haf i weithio mewn darpariaeth gofal plant. Nodwyd nad yw cynorthwywyr addysgu yn cael eu talu dros wyliau'r haf, felly gallai hyn fod yn incwm ychwanegol defnyddiol.

25. Cafwyd trafodaeth hefyd am y disgwyliadau sy'n cael eu rhoi ar staff. Nodwyd bod swyddi o'r fath yn aml yn rhai isafswm cyflog neu gyflog byw, ond eto'n gorfod darparu lefel uchel o ofal. Roeddent yn dweud, er bod pobl yn ymwybodol o'r materion hyn yn achos gofal pobl hŷn, fod yr un materion yn gyffredin i blant a phobl ifanc ac yn llai hysbys.

26. Disgrifiodd un rhiant y dull a ddefnyddir yn Awstralia, lle mae rhieni'n talu am eu darpariaeth gofal plant, ond gyda chymhorthdal ar raddfa symudol yn dibynnu ar faint rydych chi'n ei ennill. Roedd hefyd yn nodi bod plant ag AAA yn Awstralia yn cael cymorth unigol.

Darpariaeth ysgol

27. Er gwaethaf yr heriau o ran sicrhau diagnosis, mae nifer y plant sy'n cael diagnosis wedi cynyddu, ond ar yr un pryd, fwyfwy, nid yw lleoliadau prif ffrwd yn cymryd y plant hyn.

28. Mynegodd pobl bryderon diogelu am y diffyg cyswllt pan fydd eu plentyn yn aros gartref. Roeddent yn dweud, os nad yw eu plentyn yn mynd i'r ysgol, nad oes unrhyw un yn cadw golwg arnynt, nac yn darparu cymorth tra eu bod i ffwrdd o'r ysgol. Dywedodd un person fod yr ysgol yn cymryd y cyllid ar ei gyfer, ond bod neb wedi bod mewn cysylltiad.

29. Clywsom fod angen i ddarpariaeth mewn ysgolion arbennig ystyried anghenion plant unigol. Dywedodd un rhiant y gall cyflwyno'r Gymraeg fod yn heriol i blant sydd eisoes ag anawsterau iaith.

30. Dywedodd un rhiant ei bod yn bwysig cydnabod bod magu ac addysgu plant sydd â'r mathau hyn o anableddau a chyflyrau yn wahanol, a bod angen newidiadau i sicrhau bod y gwahaniaethau hyn yn cael eu hadlewyrchu yn y system addysg a'r cymorth ehangach.

Cymorth gan wasanaethau statudol

31. Rhannodd rhieni eu profiadau ehangach. Dywedwyd wrthym nad yw teuluoedd yn aml yn gwybod pa gymorth y mae ganddynt hawl iddo, ac nad ydynt yn gwybod beth y gallant ofyn amdano. Roeddent yn dweud nad yw'r cyngor a'r gwaith papur a gewch yn nodi gwybodaeth glir am y cymorth y mae modd ei gael. Nid oes gan bob teulu weithiwr cymdeithasol, a gall fod yn anodd cael cymorth o'r fath. Dywedodd pobl fod teuluoedd yn cwmpo'n ddarnau oherwydd diffyg cymorth, ac mai 'lwc pur' yw pwy sy'n cael cymorth. Mae hyd yn oed y rhai sy'n cael cymorth gan wasanaethau cymdeithasol yn credu bod y cymorth yn gallu bod yn dameidiog ac yn amrywiol. Disgrifiodd un person weithiwr cymdeithasol gan ddweud ei fod yn 'anablu ei blentyn drwy honni' bod angen cymorth gwaith cymdeithasol. Dywedwyd wrthym bod 'neb yn gwneud dim byd' a bod teuluoedd yn 'methu ennill'.

32. Disgrifiodd pobl 'feini prawf dirgel' heb unrhyw sail resymegol glir dros y penderfyniadau a wneir. Clywsom ei bod yn aneglur sut y gellid gwneud penderfyniadau pan nad oedd asesiadau llawn wedi'u cynnal, na thrafodaethau manwl wedi'u cynnal gyda'r plentyn/person ifanc a'i deulu.

33. Disgrifiwyd yr heriau o ran cael mynediad at gymorth megis gofal seibiant dros nos. Dywedodd un person ei fod yn adnabod teulu a brynodd garafán er mwyn i'r rhieni gael rhywle i gysgu, ac yn benodol er mwyn sicrhau y gallai'r rhieni gadw cyflogaeth.

34. Dywedwyd wrthym fod swm y gwaith papur y mae'n rhaid ei gwblhau yn flinedig ac yn boenus. Mae natur y ffurflenni yn aml yn golygu bod yn rhaid i deuluoedd siarad am eu plant mewn termau negyddol iawn. Clywsom y byddai gostyngiad yn lefelau biwrocratiaeth yn helpu i ryddhau teuluoedd i dreulio mwy o amser yn cefnogi eu plentyn. Roeddent yn galw am symleiddio a cydgysylltu gwell rhwng gwahanol wasanaethau. Mae angen symleiddio prosesau, ac ni ddylai teuluoedd orfod erfyn am y pethau sylfaenol y mae plant a phobl ifanc nad ydynt yn anabl yn eu cael yn awtomatig. Clywsom hefyd fod angen i awdurdodau lleol fod yn fwy agored i adborth.

Effeithiau ar y teulu ehangach

35. Roedd thema gref iawn ynghylch yr effeithiau ar sefyllfa ariannol y cartref, yn ogystal â'r effeithiau emosiynol a llesiant ehangach yn sgil rhieni a gofalwyr yn methu gweithio. Dywedodd

pobl eu bod wedi clywed y dylent roi'r gorau i weithio i ofalu am eu plentyn, ac eto nid yw'r system yn helpu i gefnogi teuluoedd yn ariannol i wneud hyn. Disgrifiodd un rhiant fod diffyg dealltwriaeth neu gymorth gan yr Adran Gwaith a Phensiynau i weithio'n rhan amser.

36. Disgrifiodd un rhiant sut y bu'n rhaid gadael gyrfa ar ôl geni plentyn a'i bod wedi methu gweithio ers hynny. Yn ogystal â cholli ei gyrfa, mae hefyd wedi colli ei phensiwn yn y dyfodol. Roedd ei gŵr hefyd wedi colli ei swydd. Dywedodd, 'gofal plant, beth yw hynny?', gan egluro pan oedd wedi ceisio dod o hyd i ofal plant, byddai gwarchodwyr plant yn fodlon helpu ond yn methu fforddio cymryd ei phlentyn oherwydd bod angen cymorth unigol pwrpasol. Dywedwyd wrthym, unwaith y bydd plentyn wedi derbyn diagnosis cymhleth 'mae popeth yn cael ei stripio'n ôl'. Disgrifiodd rhiant arall hefyd orfod rhoi'r gorau i gwaith a gyrfa.

37. Dywedodd rhieni wrthym am yr effeithiau ariannol ac emosiynol ehangach ar eu teuluoedd oherwydd diffyg cymorth. Dywedwyd wrthym fod pedwar o bob pum rhiant plant anabl yn ysgaru, a bod hyn wedyn yn cael effaith feddyliol negyddol ar blant. Mae rhoi'r gorau i weithio hefyd yn cael effaith ehangach ar riant a'r teulu, yn enwedig o ran llesiant meddyliol. Dywedodd un rhiant 'rwy'n hoffi fy swydd, mae'n rhoi hoe i mi'. Dywedodd rhiant arall, o ganlyniad i orfod rhoi'r gorau i weithio, nad oes ganddo bensiwn bellach, sy'n golygu y bydd yn rhaid i'r wladwriaeth ei gefnogi am fwy o amser. Dywedodd ei bod yn llawer gwell cael gofal plant a chymorth hygyrch fel y gall rhieni fynd yn ôl i weithio, sy'n arbed arian i'r wladwriaeth yn y tymor hwy.

38. Dywedodd fod pwyslais gan Lywodraeth Cymru i leihau tlodi, a thlodi plant. Fodd bynnag, dywedodd fod tlodi yn mynd y tu hwnt i dlodi ariannol, ond hefyd tlodi o ran ansawdd bywyd. Dywedodd nad oes gan lawer o deuluoedd unrhyw ansawdd bywyd. Mae teuluoedd yn ei chael yn anodd gyda'r gwyliau ysgol hir. Os ydynt yn gweithio, ni allant gymryd chwe wythnos i ffwrdd o'r gwaith, ac mae'r plant a'r bobl ifanc yn cael trafferth gyda diffyg trefn a pharhad. Dyna'n union pam y sefydlwyd Oak Hill.

39. Soniodd rhieni am y 'profiad gwahanol iawn' o fod â phlentyn ag ADY. Roeddent yn dweud nad oes 'hoe fach am baned, a dim seibiant'. Roedd yn disgrifio sut y mae'n rhaid iddynt ddarparu cymorth 24 awr y dydd. Dywedodd un rhiant bod hyn 'fel cael babi, ond un mawr iawn!'

40. Clywsom am enghreifftiau lle mae plant yn yr ysgol yn cael cymorth 2:2:1 neu 3:2:1, ond mae disgwyl i deuluoedd ddarparu'r cymorth hwn gartref ar eu pen eu hunain. Gall hyn fod yn arbennig o heriol mewn aelwydydd un rhiant. Roeddent yn dweud, os bydd cydnabyddiaeth bod angen mwy o gymorth yn yr ysgol, pam nad yw hyn yn trosi'n fwy o gymorth gartref. Dywedwyd wrthym fod 'teuluoedd yn cael eu torri'.

41. Er bod hyn y tu allan i gwmpas yr ymchwiliad, codwyd materion yn ymwneud â dewisiadau ôl-16. Clywsom nad oedd dim byd lleol ar gyfer un person ifanc, a'i bod yn debygol y bydd yn rhaid iddo fynd i ffwrdd.

Materion eraill

42. Roedd rhwystredigaeth amlwg nad oedd neb y tu allan i'r teuluoedd yn poeni am eu plant, na'r hyn sy'n digwydd iddynt. Clywsom fod y rhain yn blant a phobl ifanc nad yw eu lleisiau'n cael eu clywed. Hyd yn oed yn yr achosion hynny pan fo plant a phobl ifanc yn lleisio'u barn, nid oes unrhyw beth yn digwydd o ganlyniad. Dywedodd un rhiant wrthym am sefyllfa bryderus iawn lle'r oedd eu plentyn yn ceisio dangos drwy ei ymddygiad nad oedd yn ymddiried gweithiwr proffesiynol, ond na chymerwyd y mater o ddifrif oherwydd ei fod yn methu lleisio hyn.

43. Roedd yn siarad am gamsyniadau ynghylch sut y bydd plentyn neu berson ifanc awtistig yn ymddwyn, neu'n ymddangos. Gall hyn fod gyda gweithwyr proffesiynol a hefyd y cyhoedd ehangach.

44. Clywsom hefyd am faterion ehangach ynghylch y diffyg cymorth i'r plant hyn. Disgrifiodd un person faterion yn ymwneud â chael cymorth meddygol addas i'w blentyn, gan ddweud na fyddai wedi bod mor anodd pe bai ei blentyn wedi bod yn niwronodweddiadol. Bu'n rhaid bygwth gwneud cwyn er mwyn cael cymorth priodol.

45. Clywsom hefyd am ddiffyg mannau chwarae hygyrch a chynhwysol. Soniodd rhieni am sut mai canolfannau chwarae meddal, trampolinau a pharciau awyr agored yn aml yw'r lleoedd y mae eu plant yn dymuno mynd iddynt pan ofynnir iddynt. Ond mae'r sesiynau hygyrch ar gyfer y lleoedd hyn, os cânt eu cynnal, yn aml yn digwydd yn rhy gynnar neu'n hwyr yn y dydd. Wrth iddynt fynd yn hŷn, daw'r opsiynau hyn yn fwy cul gan nad yw'r cyfleusterau hyn yn addas. Nid yw hyd yn oed mannau fel Sparkle yn diwallu anghenion plant hŷn.

46. Wrth gloi, dywedodd un rhiant yn rymus ei fod wedi 'gwneud popeth roedd cymdeithas eisiau i mi ei wneud, ac fe gafodd popeth ei gymryd i ffwrdd. Nid bai fy mhlentyn yw hyn; '[ef/hi] yw kannwyll fy llygad. Mae pawb arall yn ceisio ein chwalu'.